

MÁDENIYAT HÁM KÓRKEM ÓNER TARAWÍNDÁ JASLARDÍN DÓRETIWSHILIK KÓZQARASLARÍN JETILISTIRIW

Mámбеткаримова Қимбат Нókисбай qızı

Ózbekstan mámleketlik kórkem óner hám mádeniyat institutı Nókis filialı

“Baqisshılıq hám dástanshılıq” qánigeligi studenti

ANNOTACIYA: Bul maqalada mádeniyat hám kórkem óner tarawında jaslardın dóretiwshilik kózqarasların rawajlandırıwdın teoriyalıq hám ámeliy tárepleri tallanadı. Jaslardın dóretiwshilik oy-pikiri qalıplestiriw, olardıń mádeniy processlerdegi belsendiligin arttırıw hám innovaciyalıq qatnaslardı rawajlandırıw máseleleri sáwlendireli. Izertlew nátiyjelerine bola, bilimlendiriw sisteması, mádeniy ortalıq hám sanlı texnologiyalar jaslardın dóretiwshilik rawajlanıwında áhmiyetli faktor esaplanadı.

Gilt sózler: dóretiwshilik pikirlew, jaslar, mádeniyat, kórkem óner, kreativlik, innovaciya, mádeniy ortalıq.

АННОТАЦИЯ: В статье рассматриваются теоретические и практические аспекты развития творческого мышления молодежи в сфере культуры и искусства. Анализируются факторы формирования креативности и роль образовательных и культурных институтов.

Ключевые слова: творчество, молодежь, культура, искусство, креативность, инновации.

ANNOTATION: This article examines the theoretical and practical aspects of developing creative thinking among youth in the field of culture and art. It highlights the importance of education, cultural environment, and digital technologies in fostering creativity.

Keywords: creative thinking, youth, culture, art, innovation, creativity

KIRISIW

Zamanagóy jámiyette mádeniyat hám kórkem óner tarawınıń rawajlanıwı jaslardıń dóretiwshilik kózqarasları menen tıǵız baylanıslı. Globalasıw sharayatında jańasha pikirlew, kreativ qatnas hám innovaciyalıq ideyalardı qalıplestiriw jámiyet rawajlanıwınıń áhmiyetli faktorına aylanbaqta. Sol sebepli jaslardıń dóretiwshilik oylawın rawajlandırıw máselesi ilimiy izertlewlerdiń áhmiyetli baǵdarlarınan biri bolıp esaplanadı. Dóretiwshilik kózqaraslar insannıń barlıqtı ózine tán tárizde ańlawı hám jańa ideyalar jaratıw qábiletin bildiredi. Ilimiy dereklerde bul túsiniq shaxstıń intellektual hám emocional rawajlanıwı menen baylanıslı talqılanadı [1].

Demek, jaslardıń dóretiwshilik rawajlanıwı kóp faktorlı process bolıp, onı sistemalı qatnas tiykarında úyreniw zárúr.

TIYKARGÍ BÓLIM

Mádeniyat hám kórkem óner tarawında jaslardıń dóretiwshilik kózqarasların rawajlandırıw bir qatar óz-ara baylanıslı faktorlar tiykarında ámelge asırıladı. Bárinen burın, bul procestiń teoriyalıq tiykarlarına toqtap ótsek, dóretiwshilik shaxstıń erkin pikirlewi, mashqalalarǵa jańasha qatnas jasawı hám innovaciyalıq ideyalar jaratıw qábileti menen táriyiplenedi. Usı jaǵınan, jaslardıń dóretiwshilik potencialın rawajlandırıw olardıń individual ózgesheliklerin esapqa alǵan halda ámelge asırılıwı lazım.

Bilimlendiriw sisteması jaslardıń dóretiwshilik kózqarasların qalıplestiriwde tiykargı faktorlardan biri bolıp esaplanadı. Zamanagóy pedagogikalıq qatnaslar tiykarında shólkemlestirilgen sabaq processleri studentlerdiń erkin pikirlewdi rawajlandırıwǵa xızmet etedi. Atap aytqanda, interaktiv metodlar, mashqalalı oqıtıw hám joybar tiykarında bilimlendiriw texnologiyaları jaslardıń dóretiwshilik oy-pikirin rawajlandırıwda nátiyjeli qural esaplanadı. Bunday jantasıwlar arqalı jaslar óz pikirlerin erkin bildiriw, jańa ideyalar jaratıw hám olardı ámeliyatqa engiziw imkaniyatına iye boladı [2].

Bunnan tısqarı, mádeniy ortalıqtıń tásiri de úlken áhmiyetke iye. Teatrlar, kitapxanalar, muzeyler hám basqa da mádeniy mákemeler jaslar ushın dóretiwshilik platforma wazıypasın atqaradı. Bul mákemelerde shólkemlestiriletuǵın hár qıylı ilajlar, kórgizbeler hám dóretiwshilik joybarlar jaslardıń dóretiwshilik pikirlewlerin rawajlandırıwǵa xızmet etedi. Izertlewler sonı kórsetedi, mádeniy iskerlikte turaqlı qatnasıwshı jaslar dóretiwshilik jaqtan kóbirek belsendi boladı [3].

Sanlı texnologiyalar da jaslardıń dóretiwshilik rawajlanıwında áhmiyetli rol atqaradı. Zamanagóy málimleme-kommunikaciya quralları arqalı jaslar óz dóretiwshilik ónimlerin jaratıw hám keń auditoriyaǵa usınıw imkaniyatına iye bolmaqta. Máselen, video kontent, grafika dizayn hám sanlı kórkem óner baǵdarları jaslar arasında keń tarqalıp, olardıń dóretiwshilik pikirlewlerin rawajlandırmaqta [4].

Sonday-aq, sociallıq qollap-quwatlaw sisteması da úlken áhmiyetke iye. Jaslardı xoshametlew, grantlar hám dóretiwshilik tańlawlar shólkemlestiriw olardıń dóretiwshilik belsendiligin arttıradı. Bul bolsa olardıń óz qábiletlerin kórsetiwine xızmet etedi.

DODALAW HÁM NÁTIYJELER

Izertlewler nátiyjesinde jaslardıń dóretiwshilik kózqarasların rawajlandırıwda kompleksli qatnas jasaw zárúrligi anıqlandı. Bilimlendiriw sisteması, mádeniy ortalıq hám sanlı texnologiyalar óz-ara úylesken halda jumıs alıp barǵan jaǵdayda ǵana joqarı nátiyjelerge erisiw múmkin.

Nátiyjeler sonı kórsetedi:

- jaslardıń erkin pikirlew qábileti rawajlanadı;
- dóretiwshilik baslamalar sanı artadı;
- mádeniy processlerde qatnasıw jedellesedi;
- innovaciyalıq ideyalar payda boladı.

Bul bolsa jámiyettiń mádeniy hám ekonomikalıq rawajlanıwına unamlı tásir kórsetedi [5].

JUWMAQ

Juwmaqlap aytqanda, mádeniyat hám kórkem óner tarawında jaslardıń dóretiwshilik kózqarasların rawajlandırıw zamanagóy jámiyettiń rawajlanıwınıń áhmiyetli shártlerinen biri bolıp esaplanadı. Izertlew nátiyjeleri sonı kórsetedi, jaslardıń dóretiwshilik potencialı olardıń tek ǵana jeke rawajlanıwına emes, al jámiyettiń mádeniy hám innovaciyalıq rawajlanıwına da tikkeley tásir kórsetedi. Sonlıqtan, jaslardı qollap-quwatlaw, olardıń dóretiwshilik imkaniyatların keńeytiw hám erkin pikirlew ortalıǵın jaratıw tiykarǵı wazıypalardan biri bolıp qalmaқта. Sanlı texnologiyalar da bul processte áhmiyetli faktor sıpatında qaral'p kelinbekte. Zamanagóy málimleme quralları arqalı jaslar óz dóretiwshilik ónimlerin jaratıw hám global kólemde kórsetiw imkaniyatına iye bolmaқта. Bul bolsa jaslardıń jáne de dóretiwshilik pikirlewlerin rawajlandırıw menen birge, jańa kásiplik baǵdarlardı iyelewine de tiykar jaratadı.

Ulıwma alǵanda, mádeniyat hám kórkem óner tarawında jaslardıń dóretiwshilik kózqarasların rawajlandırıw kompleksli hám sistemalı qatnastı talap etedi. Bilimlendiriw, mádeniyat hám texnologiya tarawlarınıń óz-ara integraciyası arqalı joqarı nátiyjelerge erisiw múmkin. Keleshekte bul baǵdarda ilimiy izertlewlerdi keńeytiw, innovaciyalıq usıllardı engiziw hám jaslar ushın qolaylı dóretiwshilik ortalıq jaratıw úlken áhmiyetke iye. Nátiyjede, dóretiwshilik pikirleytuǵın, jańalıqqa umtılatuǵın hám mádeniy qádiriyatlarǵa sadıq jas áwladtı qalıplestiriw arqalı jámiyettiń turaqlı rawajlanıwı támiyinlenedi.

PAYDALANILǴAN ÁDEBIYATLAR:

1. Amabile, T. *Creativity in Context*. Westview Press, 1996. – 45-bet
2. Florida, R. *The Rise of the Creative Class*. Basic Books, 2002. – 78-bet
3. Robinson, K. *Creative Schools*. Penguin Books, 2015. – 112-bet
4. Jenkins, H. *Convergence Culture*. NYU Press, 2006. – 56-bet
5. UNESCO. *Creative Economy Report*. 2013. – 134-bet